

## Penningmeester gezocht

De Theosofische Vereniging in Nederland is op korte termijn op zoek naar een penningmeester met aantoonbare financiële kwaliteiten. Wij denken aan een man of vrouw die minimaal drie jaar lid is van de TVN (Artikel 8.3 van de Statuten), betrokken met het werk van de TVN en met een paar uur per week tijd om zich bezig te houden met onze financiën. De penningmeester maakt deel uit van het hoofdbestuur dat ongeveer één maal per maand vergadert.

Reacties graag aan de voorzitter, Els Rijnker: telefoon 020 – 632 01 05 of e-mail [info@theosofie.nl](mailto:info@theosofie.nl) onder vermelding van: 'penningmeester gezocht'.

## De website van de TVN

U heeft het misschien al gezien: vanaf begin juli heeft de website een heel ander aanzien. De veranderingen zijn niet alleen cosmetisch. Bij deze redesign is gelet op onderhoud, zoekmachine vriendelijkheid en functionaliteit. Het onderhoud

wordt makkelijker door het gebruik van WordPress als CMS (Content Management System). Doordat de frames verlaten zijn en de menu structuur dieper gaat, wordt de site makkelijker te navigeren en voor Google beter te begrijpen. Verder is het stuk van de boekhandel en uitgeverij veranderd in een webshop en komt er een nieuwsbrief geïntegreerd in de site. Mijn eigen band met de website begon in 2003. Ik kwam die zomer in Amsterdam vrijwilligerswerk doen. Er was een website, ontwikkeld door Frank Visser (ongeveer vanaf 1998) en Ingmar de Boer (1999). Ik weet niet meer hoe het zover gekomen is, maar in juni 2003 ontstond de website groep, bestaande uit Renger Dijkstra, Peter Walstra, Guido Haas, Wies Kuiper en ondergetekende. Wies deed namens het hoofdbestuur (HB) van de TVN mee. Vóór die tijd was de website iets van enthousiaste eenlingen geweest. Wij maakten de slag naar een professioneler website. Er ontstond een hechtere samenwerking met het HB. We richtten ons op in-

## Agenda Nederland

### augustus 2010

19-22 Naarden, Stille-retraite met Trần-Thi-Kim-Diêu, Entering the Stream of Learning

### september 2010

18 Amsterdam, nationale studiegroep *De Geheime Leer*

### oktober 2010

9-10 Naarden, De weg van het geluid; de wereld is klank, met Ronald Engelse, Martie en Renske Velthuis  
16 Amsterdam, nationale studiegroep *De Mahatma Brieven*

### november 2010

6 Amsterdam, nationale studiegroep *De Geheime Leer*

### december 2010

11 Amsterdam, nationale studiegroep *De Mahatma Brieven*

*De nationale studiegroepen vinden plaats in de Tolstraat te Amsterdam.*

*Voor nadere inlichtingen over alle genoemde activiteiten kunt u contact opnemen met de T.V.N.: 020-6765672. Zie ook [www.theosofie.nl](http://www.theosofie.nl).*

# V e r e n i g i n g s n i e u w s

houdelijke uitbreiding van de site: links, *Theosofia*, uitgeverij, bibliotheek... U heeft het misschien niet gemerkt, maar intussen bestaat de website uit 1793 pagina's in HTML en PDF. Tegelijkertijd zal er nu, uiteraard in samenwerking met het HB, een webredactie gevormd worden, vergelijkbaar met die van *Theosofia*. Behalve dat de site heel mooi geworden is, zijn de belangrijkste veranderingen functioneel. Vanaf nu kunt u op de homepage het belangrijkste nieuws bijhouden: nieuwe boeken in de boekhandel, activiteiten, internationaal nieuws van de Theosophical Order of Service, enzovoort.

De loges hadden de afgelopen paar jaren de mogelijkheid om te kiezen tussen een eigen website op een subdomein ([loge.theosofie.nl](http://loge.theosofie.nl)) of het online laten zetten van



*V.l.n.r.: Hans van Aurich, Richard van Dijk, Katinka Hesselink, Guido Haas*

het programma binnen de website. Hier wordt nu de mogelijkheid aan toegevoegd, als het allemaal technisch lukt, om in het CMS mee te gaan. Dit heeft als belangrijkste voordeel dat het onderhoud van de loge sites aan meer mensen overgelaten kan worden.

De afgelopen zeven jaar hebben de volgende mensen aan de website bijgedragen met ideeën en stevig de handen uit de mouwen. Ik noem hun belangrijkste taakgebied, maar iedereen heeft over alles mee gedacht:

Hans van Aurich: HB lid

Richard van Dijk: ontwerp nieuwe site

Renger Dijkstra: bibliotheek  
Guido Haas: uitgeverij / boekhandel

Katinka Hesselink: links, activiteiten, informatie over de vereniging, uitvoering CMS

Erna Klaasse-van Maaren: HB lid, loge activiteiten

Wies Kuiper: HB lid

Willy Lammers: loge activiteiten

Els Rijnaker: HB lid

Frank Visser: overgang naar het CMS

Peter Walstra: bibliotheek, database en technische vraagbaak

Ferry van Zalen: bibliotheek, *Theosofia*

## Agenda buitenland

*Aanmelding voor activiteiten in Adyar verloopt via de voorzitter van de TVN.*

### november 2010

1-12 Adyar: S.O.W. Transformation: Vedanta Perspectives met Swami Chidananda

15-26 Adyar: The Urgency of Transformation met prof P. Krishna

29 nov - 10 dec Adyar: Transformation in the Teachings of N. Sri Ram met prof. R.C. Tampi

### december 2010

26-31 Adyar: Internationale conventie van de T.S.

5 jan - 9 feb 2011 Adyar: Inquiry into the Nature of the Self in the Upanishads met dr. Ravi Ravindra

Wist u dat ... de laatste zeven jaargangen van *Theosofia* integraal op onze website te lezen zijn? Kijk op <http://www.theosofie.nl/tijdschrift/index.htm>.

# V e r e n i g i n g s n i e u w s

Dit lijkt een heleboel, en dat is ook zo: de website is nu al zeven jaar een team-aangelegenheid. Aan de andere kant kunnen we zeker meer hulp gebruiken bij het online zetten van materiaal, want een aantal mensen heeft zich teruggetrokken en met meer mensen kunnen we extra projecten op ons nemen.

Op de website is dit stuk te lezen met screenshots van de nieuwe site, met daarbij screenshots uit het archief.

Katinka Hesselink

## **TS gebouw Santiago de Chili beschadigd door aardbeving**

Diana Chapotin, de internationale secretaris van de TOS, de Theosophical Order of Service, meldt het volgende in een speciale editie van het blad van de TOS: *TOS in-touch.online, Theosophical Order of Service International Newsletter*:

Het mooie oude gebouw van het TS/TOS Centrum in Santiago de Chili is zwaar beschadigd door de aardbeving van februari 2010. Gelukkig zijn er geen slachtoffers onder de leden, maar hun huizen zijn ook zwaar beschadigd. Daarom vragen zij hulp aan de leden van de Theosophical Society over de

hele wereld om hun theosofisch gebouw op te kunnen knappen. Zij hebben ongeveer US \$ 20.000 nodig. De bijdragen kunnen worden overgemaakt op het rekeningnummer van de Theosofische Vereniging in Nederland te Amsterdam: 46.80.83.073 onder vermelding van: TOS bijdrage.

Veel dank namens de TOS en vooral namens de leden in Santiago de Chili.

## **Inleidende studie- en gespreksgroep Theosofie in Amsterdam**

Loge Amsterdam gaat een inleidende gespreksgroep Theosofie in Amsterdam beginnen, die zich richt op nationale leden en belangstellenden uit de regio en op logeleden. Alle Loges en Centra worden op de hoogte gesteld van deze gespreksgroep. De bijeenkomsten vinden plaats in de bovenzaal van het gebouw van de TVN aan de Tolstraat.

Als uitgangspunt en basis nemen we het boek "Oude wijsheid, modern inzicht" van Shirley Nicholson.

In *De sleutel tot de theosofie* schrijft H.P. Blavatsky dat een goed en gezond onderwijsstelsel een kernachtige en vrije geest zou moeten kweken die streng getraind is in

## **Agenda loges en centra**

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met de betreffende loges/centra (zie adressenpagina).

### **augustus 2010**

#### **Assen**

30 *De Geheime Leer*, studieochtend, Dick Prins en Bianca Kicken

### **september 2010**

#### **Amsterdam**

18 De kleuren van de Van Nelle fabriek, monument van de theosofie, lezing, Mariël Polman

25 *De Yoga Sutra's van Patanjali*, groepsstudie

25 Inleidende Theosofie, gespreksgroep

#### **Arnhem**

6 *Bhagavad Gita*, cursus, Ineke Vrolijk

13 Rondom de eeuwige dans, lezing, Hans Gerding

22 *De Sleutel tot de Theosofie*, leesavond, gezamenlijk

#### **Assen**

13 *De Geheime Leer*, studieochtend, Dick Prins en Bianca Kicken

#### **Den Haag**

11 Meditatiediagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk

11 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk

13 Opening, voor leden, Wim Leys

U kunt schenkingen doen aan de TVN, aftrekbaar voor uw aangifte inkomstenbelasting.

Ook belastingvrij legateren aan de TVN is een mogelijkheid.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de penningmeester van de TVN.

# V e r e n i g i n g s n i e u w s

logisch en accuraat denken en niet in blind geloof. (p.251) Daar ligt waarschijnlijk een uitgangspunt om leringen naar waarheid te kunnen onderzoeken.

De eerste bijeenkomst, op 25 september 2010, wordt ingeleid met de eerste twee artikelen uit dat boek: *Het woord vooraf* van Dr. Lester Smith en *Het voorwoord* door Shirley Nicholson. Het boek *Oude wijsheid, modern inzicht* is met korting te koop tijdens de bijeenkomsten.

De data van deze gespreksgroep zijn:

2010: 25 september, 23 oktober, 20 november, 18 december.

2011: 22 januari, 12 februari, 26 maart, 21 mei.

De bijeenkomsten beginnen om 11.00 uur en eindigen om ongeveer 13.00 uur. Er is koffie vanaf 10.30.

Degenen die geïnteresseerd zijn in de gespreksgroep *Inleidende Theosofie* kunnen zich opgeven bij het bestuur van Loge Amsterdam, e-mail: rothabangma@gmail.com.

Voor niet TVN leden zijn de kosten voor de 8 bijeenkomsten 20 euro of 4 euro per bijeenkomst. Voor leden zijn de bijeenkomsten gratis.

Aansluitend op de opmerking van H.P. Blavatsky in *De sleutel tot theosofie* volgt hier

een bijdrage van Prof. Krishna over *De kunst van het leren*.

*'Je kunt een onderscheid maken tussen twee manieren van leren. Er is het leren dat bestaat uit het vergaren van kennis en dat is een kwestie van tijd en inspanning. Het komt vooral neer op het cultiveren van vaardigheden of op nadenken en herinneren.*

*Er bestaat ook een belangrijker leren en dat is het vermogen om te onderscheiden wat waarheid is en te verwerpen wat vals is en daardoor komen tot een diepere bedoeling en betekenis van alles in het leven met inbegrip van liefde, religie, schoonheid en dood.*

*Dit leren is niet verzamelend en daarom is het niet een kwestie van tijd. Het heeft de aard van holistisch bewustzijn, een diep begrijpen, een brede visie, wijsheid en mededogen. Met de tijd groeit iemand onvermijdelijk in kennis en ervaring maar niet in wijsheid. Alleen als het denken een diep inzicht of een directe waarneming van een waarheid heeft valt een illusie weg en ontstaat er een grotere wijsheid ofwel meer inzicht in het leven. Je denken in zo'n staat van dialoog te houden is de kunst van het leren.'*

(*The Theosophist*, maart 2010  
The Art of Learning  
by P. Krishna)

20 Geschiedenis van de Theosofische Vereniging, lezing, Katinka Hesselink

27 De Graaf De Saint Germain, lezing, Floris Methorst

## Groningen

13 Islam en theosofie; overeenkomsten en verschillen, studieavond

18 Woord en getal; het Hebreeuws als sleutel tot de oude wijsheid, lezing, Wim Leys

## Haarlem

10 *Siva sutra* (Taimni), studieavond

## Naarden

7 *De Sleutel tot de Theosofie*, studie inleiding

21 *De Sleutel tot de Theosofie* - theosofie, studie

## Utrecht

24 Electricisch Universum, lezing, Mintze van der Velde

## Zwolle Lanoe

28 De Beschermengel, inleiding, Martin Brinkman

## Zwolle Loge

19 Waar bouwen wij op, wat betekent voor ons 'Het?', lezing, Wim van Vledder

## oktober 2010

### Amsterdam

16 Concentratie als voorbereiding op meditatie: gedachtenkracht, lezing, Peter Smit

23 *De Yoga Sutra's van Patanjali*, groepsstudie

Wist u dat in de Tolstraat 154 te Amsterdam niet alleen het hoofdkantoor van de TVN is gevestigd, maar ook de 'theosofische boekhandel Adyar' en de 'theosofische bibliotheek' met een unieke collectie theosofische, religieuze en esoterische literatuur?

**TVN ledenweekend  
Naarden, 9 en 10 oktober  
2010, Mystiek en muziek  
De weg van het geluid  
De wereld is klank  
met Ronald Engelse,  
Renske Velthuis en Martie  
Velthuis**

Mystiek en muziek hebben iets gemeen: verinnerlijking. Als je een mystiek pad gaat, mediteert, of mystieke teksten bestudeert, word je voortdurend 'uitgenodigd' om te verinnerlijken, om een kracht in je innerlijk te vinden die je op een andere manier verbindt met jezelf, met de werkelijkheid en de mensen om je heen.

### Muziek

In ieder mens is muziek een werkzame kracht, die je in contact brengt met verschillende lagen in jezelf en met de ander. Leven is trilling, beweging, ontstaan. Muziek is dat ook en drukt oneindig genuanceerder uit welke gevoelens er spelen, of je nu de componist, een uitvoerende muzikant of een luisteraar bent. Muziek kan een pure ervaring zijn, een ontdekking. Daarmee is meteen al duidelijk dat muziek beluisteren net zozeer een activiteit is als zelf muziek maken. Wat een luisteraar opvangt, bewust en onbewust, en wat de luisteraar daarmee doet, hangt samen met de menselijke ontwikkeling in vele opzichten, namelijk die van bewustzijn

en die van de muzikale ervaring.

Als je samen een lied zingt, meerstemmig of in canon, ben je altijd bezig een balans te vinden tussen concentratie op je eigen klank en op die van de anderen in de groep. Het lijkt het leven zelf wel! Wanneer het lukt om bij jezelf te blijven terwijl je afstemt op je omgeving, ontstaat er harmonie. Dit is een verwonderlijk aspect van zowel muziek als van bewust in het leven staan. Afstemming speelt steeds een rol in bijvoorbeeld toonhoogte en wat de ander wil zeggen.

Veel mensen denken dat zij niet muzikaal zijn. Maar het is de mens gegeven om op muziek te kunnen reageren en zelf klanken te maken, ook voor degenen die denken dat zij niet kunnen zingen of musiceren. Voor hen zal het weekend een 'openbaring' kunnen zijn!

In het weekend gaan we dat aan den lijve ervaren onder leiding van Martie en Renske Velthuis: door muziek en klank te maken, door erop te bewegen en ernaar te luisteren. Het zal daarin niet gaan om techniek, maar om wat we kunnen beleven en delen. Als je een klankschaal of een ander muziekinstrument hebt, is het goed om die mee te nemen en anders draag je het menselijke instrument bij uitstek al bij je: je eigen stem. Muziek is van oudsher verbonden met vele spirituele tradities. Daarover

23 Inleidende Theosofie, gespreksgroep

### Arnhem

4 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk

11 De verborgen innerlijke ervaring, lezing, Leo Hunting

18 Theresia van Avila, thema avond

25 *Bhagavad Gita*, cursus, Ineke Vrolijk

### Assen

18 *De Geheime Leer*, studieochtend, Dick Prins en Bianca Kicken

### Den Haag

4 De mens zichtbaar en onzichtbaar, lezing, Ronald Engelse

11 *De Sleutel tot de Theosofie*, studiegroep, Katinka Hesselink

16 Meditatiediagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk

16 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk

18 Toestanden na de dood, lezing, Els Rijneker

25 Lezing, Hans Gerding

### Groningen

4 Het elektrisch universum, lezing, Mintze van der Velde

25 Studieavond

### Haarlem

8 *Siva sutra* (Taimni), studie

### Naarden

5 Theosofie in de praktijk, lezing, Jan Fels

19 *De Sleutel tot de Theosofie* – de vereniging, studie

### Rotterdam

5 Verdieping in de theosofie, studieavond, Ronald Engelse

12 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk

# V e r e n i g i n g s n i e u w s

zal Martie ons in haar lezing “Levende muziek” vertellen. Haar lezing wordt in gedeelten in het programma ingepast.

Martie Velthuis

## *Shiva Sutra*

*Aangezien alle muziek op melodie en ritme berust, is zij de aardse plaatsvervanger van de hemelse muziek.*

Plotinus

(3<sup>e</sup> eeuw na Christus)

## *Inleiding*

Geluid en mystiek zijn zeer nauw met elkaar verbonden. Denk aan het gebruik van mantra's in de boeddhistische en hindoeïstische scholen voor geestelijke groei. Denk ook aan het gebruik van klinkers (AEIOU) in de gnostische traditie en de ‘muziek der sferen’ van Pythagoras. Ook de Gregoriaanse zang werkt sterk door in de ziel.

In de occulte wetenschap ziet men in vele culturen klanken die gebruikt worden voor genezing en mystieke transformatie. Geluid is de eerste manifestatie van zielekrachten in de materie. Het theosofische boekje *De Stem van de Stilte* van H.P. Blavatsky toont het verband tussen de mystieke weg en het geluid (*Nada*), dat uiteindelijk opgaat in de Stilte.

## *Shiva Sutra*

De Shiva Sutra is de belangrijkste verhandeling van het Kashmir Shaivisme, dat beschouwd wordt als de zevende school van Indiase wijsbe-

geerte, de synthese van de zes andere scholen. Deze verhandeling is in de eerste plaats een gids voor hen die op weg zijn naar steeds verdere bewustzijnsontplooiing en uiteindelijk tot innerlijke ontsluiting van de ene, Allerhoogste Werkelijkheid. Deze Allerhoogste Werkelijkheid wordt in de titel en de tekst aangeduid als Shiva. Deze term heeft in filosofische teksten de betekenis ‘het Meest Verhevene’ of ‘het Goddelijk Bewustzijn’ en verwijst daarin niet naar de bekende hindoeïstische godheid van die naam, die in tempels en in vele gebeden en mantra's vereerd wordt.

Het Goddelijk Bewustzijn drukt zich uit in kracht, vermogen (Shakti). In de filosofie van de Shiva Sutra wordt de eerste openbaring van deze goddelijke kracht *Nada* (geluid, trilling) genoemd.

In deel I van de Shiva Sutra worden de bewustzijnsstadia beschreven, die uiteindelijk leiden tot Shiva – het Allerhoogste Bewustzijn. De eerste zin luidt: ‘*Het Atma – dat wil zeggen ons hoogste Zelf – is zuiver Bewustzijn*’. Daarna wordt de werking van het geluid (*Nada*) en de afzonderlijke combinaties van klanken in relatie tot de mentale en spirituele toestanden besproken. Bijvoorbeeld Sutra I-4: ‘De klanken van de letters van het alfabet zijn de subtiele grondslag van de specifieke vormen van kennis’: Zo heeft

## **Utrecht**

15 Leven en werk van Annie Besant, lezing, Wim Leys

## **Zwolle Lanoe**

12 *Theosofie, een weldadige bron van inspiratie – evolutie, studie*

26 *De Geheime Leer*, studieavond, Wies Kuiper

## **Zwolle Loge**

17 Wat is ons uitgangspunt, zoeken naar schoonheid en vreugde, gesprek, Mia van Vledder

## **november 2010**

### **Amsterdam**

6 Spirituele levenskunst, lezing, Suzette van IJssel

20 *De Yoga Sutra's van Patanjali*, groepsstudie

20 Inleidende Theosofie, gespreksgroep

### **Arnhem**

1 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk

10 Gnosis en esoterie, lezing, Hein van Dongen

15 Theresia van Avila, thema avond

22 *Bhagavad Gita*, cursus, Ineke Vrolijk

### **Assen**

15 *De Geheime Leer*, studieochtend, Dick Prins en Bianca Kicken

### **Den Haag**

1 Muziek en esoterie, lezing, Marc van Delft

8 *De Sleutel tot de Theosofie*, studiegroep, Katinka Hesselink

13 Meditatiediagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk

13 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk

# V e r e n i g i n g s n i e u w s

de klank 'M' een geheel andere innerlijke uitwerking dan de klank 'A' enzovoort. Een bekende toepassing vinden we in de mantram AUM: de 'A' wordt verbonden met 'scheppend vermogen', de klank 'M' met 'voleindigend vermogen'. De 'U' 'houdt alles in stand'. Probeer dat te beleven. Tezamen vormen de klanken 'A-U-M' een toegang tot het hoogste goddelijke bewustzijn van de Indiase drie-eenheid Brahma-Vishnu-Shiva.

Deel 2 gaat over shakti, dat wil zeggen kracht. De eerste zin luidt: 'Ons denkvermogen (*mind*) berust op mantra'. Alles wat wij kunnen denken en beleven berust dus uiteindelijk op combinaties van geluiden. Onze 'mind' in haar objectieve aanzicht is niets anders dan geluid.

Nada vindt haar oorsprong in Akasha (innerlijke ruimte). De Shiva Sutra is een boek van zelfrealisatie. Zodra je geluid in zijn hoogste aspect doorgrondt, ken je daarom het punt waaruit de gehele mind voortkomt en kun je het transcendente Hoogste Bewustzijn aanraken.

Het vermogen van bewustwording komt dus in alle gevallen neer op het bewustworden van de krachten die aanwezig zijn in de afzonderlijke klanken en de combinaties daarvan.

*Het TVN- weekend Mystiek en geluid*

De manier waarop Martie

(Velthuis, redactie) in haar hele leven omgaat met muziek – in haar eigen leven en als moeder en leraar – heeft me zeer geïnspireerd en getoond hoe klanken in hun ritme en combinatie kunnen leiden tot innerlijk ontdekken, tot bewustwording. Klanken die we zelf maken, met onze stem en met instrumenten. En hoe grote toonkunstenaars muziek hebben gecomponeerd die ons bewustzijn direct kan ontsluiten.

Het verbinden van de muzikale vermogens van Martie en van haar dochter Renske met de leringen van de Shiva Sutra is voor ons drieën een geweldig mooie en inspirerende uitdaging.

Mijn Indiase leraar zei meerdere malen tot onze groep westerse leerlingen: 'In de westerse talen is heel veel geschreven over *Nada Yoga*, *Mantra Yoga* en over de leringen die het geluid (*Nada*) betreffen. Maar de volheid van die yoga-vormen en leringen is nog door niemand in een westerse taal vertaald'.

Ik denk dat in de genoemde theosofische vertalingen en commentaren van Helena P. Blavatsky (in *De Stem van de Stilte*) en Dr. Iqbal Taimni (*Shiva Sutra*) iets van de volheid doorklinkt.

Het is onze opgave dat we ons met elkaar (dus niet alleen Martie, Renske en Ronald) op die volheid richten. Klank, trilling en ritme zijn de grondslagen van de gehele

- 15 De zeven fasen van de mystieke weg, lezing, Daniel van Egmond
- 22 Kabbalah – een andere visie op theosofie, lezing, Hans van Aurich
- 29 De wonderaaip – de geheime leer in Shakespeare's werk, lezing, Peter Liefhebber

## Groningen

- 8 Studieavond
- 22 Studieavond

## Haarlem

- 12 *Siva sutra* (Taimni), studieavond

## Naarden

- 2 *De Sleutel tot de Theosofie*, studie
- 16 Wie zijn zij die weten? Over de mahatma's, stichtingsdag, voor leden
- 28 Lezing, Hans Gerding

## Rotterdam

- 2 Boeddhistische filosofie, gespreksavond, Katinka Hesselink
- 9 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk
- 16 De mysteriën, hun betekenis en doel; wat is het leven en de dood; reïncarnatie, lezing, Hugo Verbrugh
- 23 Studieavond, Ronald Engelse

## Utrecht

- 19 De Graaf de Saint Germain, lezing, Floris Methorst

## Zwolle Lanoe

- 9 De Levensboom II, inleiding, Harry Nijhof
- 23 *De Geheime Leer*, studieavond, Wies Kuiper

## Zwolle Loge

- 21 Bouwen aan hoger denken, gesprek, Mia van Vledder

schepping. Alle menselijke en natuurlijke verschijnselen en vermogens zijn uitdrukkingen van die grondslagen. Kunnen we die grondslagen werkzaam maken?

Ronald Engelse

*Literatuur:*

- Er is een Nederlandse vertaling van de *Shiva Sutra* door I.K. Taimni bij de UTVN in voorbereiding, verschijningsdatum waarschijnlijk in 2011: *Shiva Sutra – de Allerhoogste Werkelijkheid en hoe deze te realiseren* (werktitel). Het is een vertaling van de oorspronkelijke Engelse uitgave *The Ultimate Reality and Realization* door I.K. Taimni (TPH 1976)
- Over het Kashmir Shaivism: Dr. I.K. Taimni *Het Geheim van Zelfrealisatie* (UTVN, 1997)
- Joachim-Ernst Berendt *Nada Brahma, Die Welt ist Klang* (Insel Verlag, 1983)
- *De Stem van de Stilte* van H.P. Blavatsky in *Drie Wegen één Pad* (UTVN, 2006)

Graag vestigen wij namens de gezamenlijke evenementencommissie van het Internationaal Theosofisch Centrum in Naarden en de Theosofische Vereniging in Nederland uw aandacht op dit bijzondere weekend waar wij hopen u te mogen ontmoeten, zie ook de bijgevoegde folder. U kunt zich opgeven per post of via de mail: [evenementen@theosofie.nl](mailto:evenementen@theosofie.nl).

## **Voorjaarsweekend TVN Evolutie en Bewustzijn Naarden, 20 en 21 maart 2010**

Het voorjaarsweekend van de Theosofische Vereniging in Nederland was zeer goed bezocht. Er waren dan ook twee sprekers van naam en faam: Arie Bos en Hans Gerding. De sprekers werden gepresenteerd door Frank Visser, auteur en theosoof. De eerste dag gaf arts en schrijver Arie Bos twee voordrachten.

*Rol van evolutie en bewustzijn*  
Arie Bos schreef het boek *Hoe de stof de geest kreeg* (zie *Theosofia* februari 2009 pp. 30-32). In *Theosofia* februari 2010 stond een interview met Arie Bos. In zijn betoog gedurende dit weekend kwamen de daar al besproken thema's uitvoerig aan bod. Ik zal daarom alleen nog een paar 'highlights' noemen en dan overgaan op de lezingen van Hans Gerding op zondag 21 maart.

Frank Visser introduceerde Bos en roemde het boek als één van de weinige boeken over evolutie met een spirituele inslag die ook wetenschappelijk goed gedocumenteerd, goed onderbouwd zijn en die alle belangrijke bijdragen op het gebied van evolutie ook kort weergeeft. Bos is, kort gezegd, van mening dat er alle reden is om te veronderstellen dat de evolutie een zekere doelge-

## **december 2010**

### **Amsterdam**

- 11 Siva Sutra's, lezing, Ronald Engelse
- 18 *De Yoga Sutra's van Patanjali*, groepsstudie
- 18 Inleidende Theosofie, gespreksgroep

### **Arnhem**

- 6 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk
- 13 De eenheid van de wereldreligies, lezing, Wim Leys
- 19 Kerstviering, voor leden

### **Assen**

- 13 Lichtfeest

### **Den Haag**

- 6 Steps of mindfulness (Thich Nhat Hanh), film
- 11 Meditatie-diagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk
- 11 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk
- 13 *De Sleutel tot de Theosofie*, studiegroep, Katinka Hesselink
- 20 Lichtfeest, voor leden

### **Haarlem**

- 10 *Siva sutra* (Taimni), studieavond

### **Zwolle Lanoë**

- 14 Lichtfeest

### **Zwolle Loge**

- 19 Hogere kennis als lichtbron voor ons leven, gesprek, Wim van Vledder

richtheid lijkt te hebben. Dergelijke dingen zijn wetenschappelijk niet te bewijzen, maar het tegendeel ook niet. Bos liet daarom een veelheid aan fenomenen uit het dierenrijk zien die suggereren dat er doelgerichtheid in de evolutie zit. De aarde is volgens het huidige wetenschappelijke wereldbeeld 4,5 miljard jaar geleden samengeklonterd en kreeg 3,9 miljard jaar geleden een vaste korst. Het leven blijkt ongeveer net zo oud te zijn als die aardkorst. Eén van de dingen die mij fascineerde, is dat hij vertelde dat in oude aardlagen, met name graniet – stollingsgesteende van de aarde – silicium aanwezig is. Silicium duidt op fotosynthese en dus op leven. Dat lijkt te suggereren dat de aardkorst een overblijfsel, een lijk, van eerdere levensprocessen is geweest. De teachings zoals gegeven door H.P. Blavatsky (HPB) over dat de aarde natuurlijk eerdere ‘incarnaties’ (manvantara’s) heeft gekend die zijn afgewisseld door rustperiodes, is dan niet meer zo vreemd. De vraag naar de oorsprong van het leven is wetenschappelijk niet te beantwoorden. Dat geldt ook voor de oorsprong van bewustzijn. Overigens blijken ook eencellige bacteriën, zoals amoebes, over een zekere vorm van bewustzijn te kunnen beschikken. Er volgde een weids panoroma van fenomenen in het dierenrijk. Specifiek stil stond

Bos bij het soortoverschrijdende altruïsme in het dierenrijk. De evolutie gaat dus niet alleen over competitie, maar net zo vaak over samenwerking en soms komt er altruïsme voor. Het is niet altijd mogelijk om dat moreel te noemen. Moraliteit veronderstelt vrije keuzes voor het goede en dat kan alleen als wij, en ook de dieren, de mogelijkheid tot het kwade in ons hebben. Bos liet zien dat zowel mensen- als dieren goed en kwaad kennen en dat moraliteit echt een keuze voor het goede is.

### *Hebben we of zijn we onze hersenen?*

In de middagvoordracht stond de vraag centraal of we onze hersenen zijn of dat we hersenen hebben en wat de rol van hersenen bij spirituele ervaringen kan zijn. De hersenwetenschappers denken dat bewustzijn niets anders is dan hersenactiviteit. Daar blijkt – ook wetenschappelijk – een heleboel tegenin gebracht te kunnen worden. Tussen hersenactiviteit en intelligentie blijkt bijvoorbeeld geen verband te bestaan. Bos toonde een aantal experimenten die betrekking hadden op vrije wil, en wanneer de hersenen al neuronen gaan afvuren terwijl het bewustzijn nog niet bewust is dat het iets wil gaan doen. Sommigen denken dat er daardoor geen vrije wil is. Bos concludeerde dat je dat niet zo stellig kunt zeggen.

Met dezelfde informatie zou je ook kunnen vermoeden dat een deel van de vrije wil zich voornamelijk onbewust afspeelt. Pas wanneer er vanuit de vrije wil gehandeld wordt of is, kan het besluit tot bewustzijn komen. Dat betekent niet dat de totstandkoming van dat besluit of die handeling onvrij was. Het was alleen onbewust, tot je het bewust werd. Bos ging verder met de rol van de hersenen bij spirituele ervaringen. De hersenen blijken die tegen te houden. De schrijver Ap Dijksterhuis heeft iets soortgelijks opgemerkt: in ons bewustzijn komt niet alles binnen wat er in onze hersenen komt. En dat is maar goed ook, want ons bewustzijn kan al die informatie helemaal niet verwerken. Pas als normale hersenmechanismen – tijdelijk of langdurig – uitgeschakeld zijn, berichten mensen over spirituele ervaringen. De hersenen blijken dus het spirituele bewustzijn voornamelijk te dempen. Bos illustreerde dit met onderzoeken naar hersenactiviteit tijdens meditatie en unio mystica-ervaringen. Maar ook door bijvoorbeeld met sterke magneten delen van de hersenen uit te schakelen blijken ervaringen op te kunnen treden die we spirituele ervaringen noemen.

### *Plato's grotmythe: graden van bewustheid*

Bij het spreken over deze

fenomenen kwam Bos ook kort te spreken over de grotmythe van Plato. Er zijn mensen in een grot, zodanig geketend dat zij slechts één kant op kunnen kijken. Achter hen is een vuur. Voorwerpen en mensen die tussen het vuur en de geketenden langslopen werpen schaduwen op de muur waar de geketenden naar kijken. Als geketenden aan onze hersenen zien wij misschien alleen maar de schaduwen van de werkelijkheid. Het schimmenspel lijkt dan de werkelijkheid. Plato vertelt het verhaal dat één persoon vrij kwam, naar buiten mocht, en, eerst overmand door het licht en de buitenwereld, daar langzaam aan kon wennen. Toen hij daarna in de grot terug kwam en de achtergeblevenen – die nog steeds geketend waren – vertelde over zijn ervaringen werd hij door hen niet geloofd. Zijn inzichten waren voor hen op geen enkele manier te duiden en dus ook in het geheel niet geloofwaardig. Dat schetst de positie van vele mensen die spirituele ervaringen hebben meegemaakt, denk daarbij aan mensen die bijna- dood- ervaringen hebben meegemaakt. Zij houden vaak hun mond, omdat hen al snel blijkt dat hun ervaringen voor anderen onbegrijpelijk of zelfs beangstigend zijn. Gewone ervaringen zijn lineair in de tijd: het één volgt op het ander. Spirituele erva-

ringen zijn totaal en tegelijkertijd, daardoor niet meer lokaal gebonden aan een plek, of lokaal gebonden aan je hersenen. Bos gaf aan dat hij regelmatig mensen spreekt, spirituele mensen, die teveel voelen en ervaren, die zichzelf niet goed kunnen afsluiten van de energie van anderen. Dat probleem kan zeer vervelend zijn en komt meer voor dan je zou denken. Ook interessant was het thema van de spiegelneuronen in de hersenen, de neuronen die ervoor zorgen dat we de dingen die we anderen zien doen ook empathisch kunnen invoelen, kunnen meebeleven.

Bos citeerde vele wetenschappers en boeken. Het was een prachtige dag.

### *Geest en materie: parapsychologische fenomenen*

Op de zondag sprak prof. dr. Hans Gerding, buitengewoon hoogleraar metafysica in de geest van de theosofie (de Proklosleerstoel) aan de filosofische faculteit van de Universiteit Leiden. In de ochtend sprak hij voornamelijk over de ‘wereldse’, de meer ‘materiële’ aspecten van zijn onderzoeks- en leerveld. In de middag kwam hij te spreken over de meer spirituele aspecten van zijn werk. Bij de ochtendvoordracht liet Gerding een uitgebreide literatuurlijst uitdelen. Dat was praktisch en een fijne dienst voor de studeerders bij de aanwezigheid. De ochtendses-

sie noemde hij ‘mind over matter’. Lichaam en geest kunnen elkaar beïnvloeden. Gerding ging in op fenomenen waarbij het bewustzijn soms bepaald of veranderd wordt door fysieke fenomenen. We kennen bijvoorbeeld het effect van alcohol op ons bewustzijn: dan beïnvloedt je via het lichaam (het gebruik van alcohol) je geest. Ook noemde hij een aantal tradities die het bewustzijn door middel van het lichaam proberen te veranderen.

### *Geest beïnvloeden door materie*

Je kunt daarbij denken aan shamanistische technieken, maar ook door gebruik van psychoactieve stoffen. Op die manier proberen mensen via stoffelijke middelen op een hoger geestelijk niveau te komen. Ook de hatha- yoga, of pranayama- yoga beïnvloedt de geest door lichamelijke middelen. Gerding vertoonde daarna enkele filmfragmenten. Buitengewoon boeiend waren fragmenten over de gevolgen van orgaantransplantaties. Er zijn voldoende gedocumenteerde gevallen van orgaanontvangers die ervaringen of neigingen krijgen die zij voorheen niet hadden, die plotseling informatie krijgen die meer te maken had met het leven, de psyche of geest van hun orgaandonor dan van henzelf. Het sterkste voorbeeld was iemand die een orgaan ontving van iemand die ver-

moord was. Door de 'visioenen' van degene die het orgaan had ontvangen, kon uiteindelijk de moordenaar van de orgaandonor worden gearresteerd. Dit lijkt erg op wat we in de parapsychologie kennen als psychometrie: door een voorwerp (in dit geval een orgaan) van iemand anders te bevoelen, kun je informatie over die ander krijgen (of zelfs voelen, op een manier dat je neigingen en temperament er door kunnen worden beïnvloed). Dergelijke fenomenen blijken in oude tradities al langer bekend: je 'wordt' tot op zekere hoogte wat je in je eigen systeem opneemt. In dit licht worden sommige gebruiken ook begrijpelijker: het eten van bijzondere dieren of planten om speciale krachten te krijgen is iets dat in oudere, met name natuurreligieuze, tradities bekend is. Uiteraard roept dit ook vragen op over het menselijke karma, maar de tijd ontbrak om dit onderwerp uitvoerig uit te spitten.

### *Relatie observator en waargenomene*

Bij hypnose kun je via het lichaam – het tweewegbrengen van een hypnotische trance – niet alleen het lichaam beïnvloeden (bijvoorbeeld genezen), maar ook de geest. Sterker nog: de intentie van de hypnotiseur is bepalend voor het effect dat de hypnose op de gehypnotiseerde kan hebben. Gerding gaf het

voorbeeld van een hypnotiseur die dacht alleen maar uitvoerige wratten te genezen. Het bleek echter te gaan om een zware genetische ziekte. Doordat de hypnotiseur er vast van overtuigd was het probleem te kunnen genezen, gebeurde dat ook. Als de hypnotiseur had geweten dat het een ernstig en genetisch bepaalde kwaal was geweest, was het nog maar de vraag of zijn behandeling wel zo succesvol geweest zou zijn. De bewustzijnshouding van de experimentator (de hypnotiseur) is dus van invloed op de uitkomst van het experiment. Dit fenomeen kennen we ook in de kwantumfysica: daarin is duidelijk geworden dat hele kleine materiedeeltjes zich anders gedragen op het moment dat ze in een proef zitten en worden gemeten en gadeslagen. De observator bepaalt dan voor een deel de uitslag van de proefneming. Bewustzijn en materie zijn dan verbonden. Daarnaast kwam Gerding te spreken over psychokinese en apparatuur om dit te meten. Een belangrijk apparaat daarvoor is een RNG (random number generator). Kort gezegd blijkt dat dit apparaat uitsluitend door toeval bepaald bepaalde reeksen van nullen en enen produceert. Het apparaat is zo geconstrueerd dat het niet voor fysiek natuurkundige krachten beïnvloedbaar is. Toch blijken heftige collec-

tieve emoties de toevallig gegenereerde getalsreeksen geheel uit het lood te kunnen brengen, soms zelfs al een dag voor de gebeurtenis.

Over de hele wereld wordt nu een langdurig experiment uitgevoerd. Op tientallen plekken worden deze apparaten neergezet en wordt gevolgd wat zij aan getalsreeksen produceren. Inmiddels is duidelijk dat collectieve gebeurtenissen en emoties een invloed hebben. Bewustzijn dus, bewustzijn dat de materie kan beïnvloeden. Een bijzonder verhaal dat Gerding vertelde was uit eigen praktijk. Midden jaren 90 was hij getuige van poltergeistfenomenen die speelden om een net vanuit Turkije naar Nederland (Druuten) geëmigreerde jongeman die het emotioneel zeer te kwaad had. Hij had innerlijke conflicten en wist zich daar geen raad mee. Die innerlijke conflicten uitten zich in psychokinetische fenomenen: zand en stenen die zich uit het niets materialiseerden en de aanwezigen bekogelden. De politie was langs geweest en was bang geworden.

### *Mind over matter over mind*

De middagvoordracht van Gerding sloot nog even kort bij de ochtendlezing aan. Ook bij de poltergeistfenomenen in Druuten had Gerding een RNG ingezet en geklokt op welke tijdstippen de fenomenen optraden. Hij keek dan later of de RNG

# V e r e n i g i n g s n i e u w s

---

ook andere getalsreeksen produceerde dan de toevalige. Dat bleek het geval. Kort sprak Gerding verder over de wereldwijde experimenten met RNG's. Een nog lopend project is het Global Consciousness Project, waarbij een aantal RNG's wereldwijd worden gevolgd. En wordt gekeken wat er gebeurt bij grote collectieve gebeurtenissen en emoties. De gegevens van deze apparaatjes worden op de universiteit van Princeton verzameld. Als je de naam van het project en Princeton googlet, krijg je op het internet meer informatie over dit interessante experiment. In de zaal leidde deze informatie tot een uitwisseling met Gerding. Het is een online experiment. We weten niet precies wat er gebeurt, zei Gerding. Maar er is duidelijk een verband van mind over matter: van geest die de stof kan sturen. De conclusie in de parapsychologie is dat de menselijke geest niet aan tijd en plaats gebonden hoeft te zijn en op afstand dingen kan beïnvloeden. Gerding is geneigd om te denken dat dit inderdaad een vingerwijzing is naar de eenheid van bewustzijn van alle mensen. De menselijke psyche/geest is immers niet omheind. Je lijkt alleen maar alleen te zijn in de beslotenheid van je mentale en psychische domein. Er is een onderhuidse of ondergrondse verbondenheid buiten de grenzen van je

eigen lichaam. De fenomenen die ter sprake kwamen leidden Gerding tot zijn eigenlijke betoog.

*Grotmythe revisited: spirituele aspecten van mind over matter* Boeiend genoeg dook ook in het betoog van Gerding de grotmythe van Plato op. Voor wie deze wil nalezen: de mythe is te vinden in hoofdstuk 7 van de tekst van Plato die we kennen als *Politeia*, over de staat (een bekende Plato-vertaling is die van Xaveer de Win, in 2000 heruitgegeven).

Gerding toonde met behulp van een plaatje de situatie zoals Plato die schetst. Gerding gaf aan dat je bij die grotmythe een verdeling kunt maken in drie niveaus: de grot met de geketenden die naar één kant kijken: een donkere muur. Dat noemen we gemakshalve niveau 3 (vergelijkbaar met het dagelijkse waakbewustzijn van de meeste mensen). Niveau 2 bevindt zich – onzichtbaar voor de geketenden – achter hen: het vuur, de dingen en de mensen die tussen vuur en geketenden doorlopen en op de muur schaduwen werpen, je zou ook kunnen zeggen, een al wat breder en opener bewustzijn dat langzamerhand de beperkingen van niveau 3 leert zien. Niveau 1 kun je weergeven door de werkelijkheid buiten de grot. Daar komen de voorwerpen en mensen vandaan die op niveau 2

tussen vuur en geketenden langskwamen. Niveau 1 is dus het uiteindelijk oorzakelijke niveau van alle fenomenen (in deze mythe).

Als iemand uit zijn ketenen (niveau 3) wordt bevrijd ziet hij plotseling dat zijn waarnemingen op niveau 3 dwalingen waren. Dat 2<sup>e</sup> niveau kunnen we zien als een soort non- lokale laag. Hij kan dan al zien wat de volgende fenomenen zullen worden die door het vuur op de wand zullen worden geprojecteerd waar de geketenden naar moeten kijken. Hij kan dan zien wat zal gebeuren en heeft op een bepaalde manier kennis van de toekomst. Hij kan misschien zelfs de volgorde veranderen waarin de voorwerpen voorbij komen. Vergeleken met de geketenden kan hij dan magie bedrijven; hij kan de volgorde aanpassen en misschien nog wel andere dingen doen die je op niveau 3 niet kunt. Uiteindelijk komt de bevrijde uit de grot in de buitenwereld. Na lange gewenning kan hij dan veel meer zien: de boom waaraan de appels groeien die in de grot voorbij kwamen. Hij kan de zon zien. Dit noemen we niveau 1: het niveau van de uiteindelijke werkelijkheid. Vervolgens gaat de man in de mythe terug naar de grot en de geketenden. Hij is zeer verlicht geraakt, heeft veel meer meegemaakt en weet veel meer dan de anderen, de achtergeblevenen. Hij wil

terug om dit te delen met zijn medemens, de nog immer geketenden. Probleem wordt dan dat hij door hen niet geloofd wordt. Zij hebben niet meegemaakt wat hij meemaakte en kunnen zijn 'wonderlijke' of 'vreemde' verhalen niet geloven. Hij wordt, naast ingewijde, ook tot outsider. Wie 'buiten de grot' is geweest, is vergelijkbaar met degene die spirituele ervaringen heeft gehad. Hij mag dan genezen zijn van de onwetendheid, maar dat betekent nog niet dat zijn ervaringen door anderen zonder slag of stoot zullen worden 'geaccepteerd' of ook maar geloofd. Niveau 3 is niet zomaar bereid om informatie van niveau 1 te begrijpen. Deze grotmythe was door de ingewijde Plato (Plato was ingewijd in de kleine, maar ook in de Grote Mysteryën van Eleusis, de beroemdste Griekse mysterieplaats), natuurlijk niet voor niets gebruikt. Als ingewijde kon Plato niet direct vertellen wat hij in de inwijding had ervaren. Hij deed dat door een gelijkenis, een gelijkenis die beroemd is geworden.

### *Onttroning van het ego*

Gerding noemde de parapsychologische fenomenen vergelijkbaar met niveau 2: al een bredere werkelijkheid die zichtbare verschijnselen veroorzaakt. Niveau 1 is het echte veroorzakende, zeg maar het spirituele niveau.

Niet iedereen komt bij dat niveau. Sterker nog: ervaringen van niveau 2 kunnen al zeer overweldigend zijn en een mensenleven op z'n kop zetten. Uittredingen, parapsychologische fenomenen, helderziendheid: al die ervaringen kunnen je op een ander spoor zetten. Dat kan echter alleen op een vruchtbare wijze als deze ervaringen je verder leiden, als je op grond van deze ervaringen de weg naar buiten weet te vinden en buiten de grot komt. Wie dan terug komt, is veranderd. Dat komt ook overeen met het verhaal van de mysterie-inwijdingen: degene die dat hadden meegemaakt waren soms volledig veranderd: soms zijn ze gestorven of geestesziek geworden, maar op een positieve wijze konden ze ook geheel als individualiteit getransformeerd zijn geraakt, grensoverschrijdend transcendent veranderd. Als men dan teruggaat, 'in de grot' moet men voorzichtig zijn, omdat de anderen hem niet kunnen begrijpen. Men kan dan tot volledige outsider worden. Als je dan nog in je ego blijft zitten, is het pijnlijk, want je wordt afgewezen. Als je echter de grenzen van ruimte, tijd, lichamelijke, geboorte en dood hebt overschreden, heb je ook de grenzen van het ego overschreden. Dan leidt die transformatie tot transcendentie. Bij het uit de grot komen moet je je ego onttronen, an-

ders kun je dat proces niet uitvoeren

### *Bijna dood ervaringen*

Dat lijkt op het probleem van de parapsychologische aspecten in het huidige wetenschappelijke veld. De mogelijke inzichten die uit die fenomenen komen zijn soms strijdig met de westerse rationeel-empirische kijk op de werkelijkheid. Dit illustreerde Gerding nog nader aan de effecten van bijna-dood-ervaringen (BDE's). Hij toonde enkele filmfragmenten met mensen die een BDE hadden meegemaakt. Zij maakten dingen mee die zij niet mee konden maken: een blindgeboren vrouw kreeg tijdens een BDE visuele indrukken, terwijl zij nooit had kunnen zien en zelfs ook nog nooit in beelden had gedroomd. Ze kwam tijdens die ervaring op een plek waar zij heelheid, wijsheid en kennis voelde. Het terug moeten keren naar haar gewone leven viel haar dus zeer zwaar.

Er zijn veel voorbeelden van mensen die een BDE hebben, terugkeren en dan het gevoel of het besef hebben dat hun leven voorgoed veranderd is. Hun leven wordt vaak omgegooid door deze ervaringen. Of mensen veranderen zelf hun leven radicaal na een dergelijke beleving.

Op het moment dat er controleerbare feiten tijdens die ervaringen worden ge-

rapporteerd, bewijst dat uiteraard dat er iets bijzonders is gebeurd. Delen van die ervaring kunnen dan niet meer afgedaan worden als fantasie. Dan is het wetenschappelijk-methodologisch ook niet juist om dan de rest van de inhoud van die ervaringen wèl als fantasie af proberen te doen.

Voorts is nogal kenmerkend dat mensen met BDE's vertellen van het voor hun leven transformerende karakter ervan. Eigenlijk lijkt het een beetje op de grotmythe, of op een (onbewuste?) inwijding. Natuurlijk heeft dat ook vaak gevolgen voor de verhouding van het bewustzijn en het lichaam van die mensen. Gerding kwam hier te spreken over kundalini. Het kundalini-proces is verbonden aan het lichaam en heeft geestelijke en lichamelijke uitwerkingen. Het kundalini-proces is een proces in ons eigen psychofysieke systeem en kan allerlei vermogens geven (automatisch spreken en schrijven, automatisch verre dingen zien, vreemd gaan ademen (pranayama) of bijvoorbeeld zomaar yoga-asana's aan kunnen nemen. Geactiveerde kundalini leidt misschien tot het buiten de grot komen. Het wordt dan ervaren als een evolutionair proces, als een proces dat in het verlengde ligt van het leven, zoals het leven eigenlijk voor de mens is bedoeld.

## *Morele gevolgen*

Gerding kwam daarna te spreken over ethische implicaties van dit soort fenomenen. Hij stelde dat deze fenomenen gevolgen hebben voor de ethiek van de toekomst. Het doormaken van een spirituele crisis (en het te boven komen hiervan) betekent ook dat je je schaduw onder ogen moet zien, de schaduw van het ego, de dingen die nog niet goed en zuiver zijn in je eigen wezen. Mensen die dat lukt zijn psychisch en geestelijk autonoom geworden. Zij projecteren hun psychische ongeluk en egoproblemen, zeg maar hun psychische rommel, niet langer op de mensen om hen heen. Zij zien zichzelf zoals zij zijn. Door die transformatie raak je dus je projecties van je eigen ongeluk of je eigen problemen kwijt. Dat zou de basis van de ethiek van de toekomst kunnen zijn. Helaas gaat het soms echter helemaal niet goed, mensen krijgen dan een spirituele crisis. Kundalini kan zich aandienen of kan bijvoorbeeld opgewekt zijn door bepaalde oefeningen, terwijl iemands systeem moreel nog onvoldoende gezuiverd is. Het 'systeem' is dan niet op de gevolgen van kundalini voorbereid. Mensen die dit overkomt en die niet weten wat het is gaan dan bijvoorbeeld hulp zoeken in de reguliere psychiatrie. Omdat er in dat veld weinig over dit soort fenomenen bekend is, krijgt

zo iemand dan eerder medicatie dan dat er daadwerkelijk geholpen kan worden.

Gerding vindt dat de theosofie op dit gebied – het gebied van mensen in een spirituele crisis – een taak zou kunnen hebben. De esoterische stromingen in onze cultuur hebben immers wèl weet van en ervaring met deze processen. Gerding probeert met name op dit gebied activiteiten te ontwikkelen, waardoor mensen met problematische spirituele ervaringen worden begeleid om deze ervaringen te begrijpen en zin te kunnen geven, te kunnen duiden.

Gerding schatte dat circa 25% van de mensen in psychiatrische inrichtingen daar zitten door een dergelijke spirituele crisis. Met goede begeleiding is daar 'doorheen' te komen! Niet voor niets zijn dit soort spirituele processen vaak vergeleken met een sterfproces. Bij mensen die een dergelijke crisis hebben ervaren, moet je dat proces natuurlijk niet onderdrukken met medicatie, maar proberen om hen er doorheen te leiden.

Spiritualiteit is niet altijd een roze bril. Spiritualiteit en spirituele ervaringen kunnen zwaar, moeilijk en zeer pijnlijk zijn, en ongelukken komen voor. Gerding is van mening dat theosofische inzichten hier heilzaam zouden kunnen zijn en vruchtbaar gemaakt kunnen worden. Vruchtbaar om mensen te helpen en om hen te kunnen

laten begrijpen dat je niet met spiritueel vuur kunt spelen. Het is belangrijk om spirituele technieken goed en zorgvuldig toe te passen.

Daar hoort een ethische ontwikkeling aan vooraf te gaan en dat is nu juist de boodschap van de wisdom teachings die de theosofie ons biedt.

Deze tweede dag was een illustratie hoe ook parapsychologie ons oproept om na te denken over de intenties van ons handelen. Een indrukwekkend geheel.

PJS

## **Voorjaarsdag TVN De Yoga Sutra's van Patanjali**

Op zaterdag 17 april 2010 vond in Naarden de voorjaarsdag van de TVN plaats die werd gehouden naar aanleiding van het uitkomen van de zesde, geheel herziene druk van *De Yoga Sutra's van Patanjali*. Gezien de ruime belangstelling voor dit boek, dat ook door veel yogascholen wordt gebruikt, was de dag openbaar toegankelijk. Rond de 65 werkelijk geïnteresseerde luisteraars hadden op deze prachtige zonnige voorjaarsdag de reis naar de Besant Hall, die geheel in de kleurtinten van de boekomslag was gedecoreerd, ondernomen.

Allereerst vertelde de uitgever Richard van Dijk wat er allemaal komt kijken bij de

herdruk van een tekst die oorspronkelijk Sanskriet is, waardoor er veel diakritische tekens noodzakelijk zijn (dit zijn tekenjes die bij de letters geplaatst worden, zoals punten, boogjes en golfjes). Met zijn oog als grafisch vormgever heeft Richard ervoor gezorgd dat de bladspiegel er rustig en regelmatig uitziet en dat de in Arabische letters gestelde Sanskrietwoorden die in een bepaalde passage van belang zijn er goed uitspringen. Ook inhoudelijk heeft hij waar nodig wijzigingen aangebracht. Het was een gigantische opdracht omdat de films van de vorige uitgave niet meer voorhanden waren en hij met een tekstherkenningsprogramma moest werken met scans van het boek. Het resultaat van dit 'monnikenwerk' mag voortreffelijk genoemd worden!

Daarna ging Ronald Engelse diep in op de hindoeïfilosofie en op de oorsprong van *De Yoga Sutra's*. Hij noemde vele belangwekkende boeken die als commentaar geschreven zijn. Het belangrijkste was dat hij aangaf dat het niet gaat om de studie van een boek, maar om de consequenties voor het dagelijks leven. Zo zijn bijvoorbeeld de leefregels van yama (wat je moet nalaten) en niyama (zelfopvoeding, datgene wat je moet doen) voorwaarden voor innerlijke groei. Hij noemde iets eenvoudigs als

tevreden zijn met wat je hebt en aanvaarden dat, al zijn je fysieke bezittingen beperkt, dit in het niet valt bij het geestelijke bezit. Hij legde de verbinding met theosofie en met *De Stem van de Stilte* van H.P. Blavatsky dat hetzelfde spirituele pad aangeeft (uitgave UTVN *Drie Wegen, één Pad*, met *De Stem van de Stilte*, *Licht op het Pad* en *Aan de Voeten van de Meester*).

Last but not least lichtte Coen Brandt toe hoe hij met *De Yoga Sutra's* in aanraking kwam en hij liet een geluidsoptname horen van de tekst zoals die in India gewoonlijk uit het hoofd geleerd en gereciteerd wordt. Hij ging uitgebreid in op de betekenis van de verschillende stappen. Zo is het bijvoorbeeld niet 'Ik ga mijn gedachten stoppen', maar 'De gedachten stoppen'. De inleiders, die alle drie werkten met een powerpointpresentatie, zijn gevraagd om hun inleiding om te werken tot een artikel voor *Theosofia*. Als dat allemaal lukt zult u dat zeker later kunnen lezen. LET OP: Voor de mensen die geïnteresseerd zijn in werken met *De Yoga Sutra's* kan nu al vermeld worden dat er van 18 tot 22 juni 2011 in Naarden een geweldige Engelse talige seminar zal zijn over dit onderwerp met Ravi Ravindra. Noteer deze data vast in uw agenda; we houden u op de hoogte!

Els Rijneker